žena, třetí čestná doktorka heidelberské právnické fakulty, a sice soudkyně, Američanka Edith Brown Weiss (nar. 1942), zastávající kromě jiného v letech 1994–1996 úřad prezidentky American Society of International Law a mnoho dalších funkcí.

Kniha je doplněna jmenným rejstříkem, seznamem archivních pramenů, odkazujících jen na heidelberskou univerzitní knihovnu a univerzitní archiv, a poměrně obsáhlým seznamem literatury, včetně několika vydaných sbírek pramenů, vše jen k Heidelbergu. V obrazové příloze jsou otištěny reprodukce diplomů několika zmiňovaných čestných doktorů.

Milada Sekyrková
DOI: 10.14712/23365730.2026.34

Folker Reichert (Hg.), Kuno Fischer (1824–1907). Mein Lebenslauf
Heidelberg 2025, 240 s., ISBN 978-3-8253-9658-9

Kuno Fischer byl ve své době poměrně významným německým filozofem a oblíbeným univerzitním pedagogem druhé poloviny 19. století. Působil zejména na univerzitách v Jeně a Heidelberku. Historik Folker Reichert vydal v loňském roce několik textů, spojených s osobností tohoto filozofa – zejména jsou to Fischerovy autobiografické texty a dále různé texty, které se Fischera týkají.

Úvodní studie je poměrně krátká a zběžně nastiňuje Fischerovy životní osudy, ovšem autor neopomene upozornit i na dobový význam Kuno Fischera pro univerzitu a město Heidelberg, jehož čestné občanství získal roku 1894. Fischer byl ve své době zřejmě nejvýznamnější osobností tamější filozofické fakulty a svým způsobem i turistickou atrakcí, neboť jeho přednášky prý musel navštívit každý alespoň trochu poučený návštěvník Heidelberku.[1] Základní informace o editovaných textech jsou také poměrně stručné, editor spíše nechá „promlouvat prameny“. Naštěstí jsou u jednotlivých editovaných textů informace o tom, jaký byl vztah dané osobnosti k Fischerovi, popř. jsou zde i kratší životopisné medailonky. Čtenář se tak neztrácí v záplavě různorodých textů, ale je mu umožněno (jak bylo asi záměrem editora) sledovat Fischerovu osobnost z různých směrů.

Úvodní část edice tvoří text nazvaný *Kuno Fischer: Mein Lebenslauf*. Titul je to poněkud zavádějící, protože se jedná hned o několik autobiografických textů, které nejsou editovány postupně, ale jsou vedle sebe kladeny jednotlivé pasáže textů vztahující se k určitým životním obdobím. Dětství, univerzitní studia, profesura v Jeně apod. Vedle sebe jsou kladeny texty vzniklé v různých obdobích Fischerova života – od životopisu Fischera abiturienta z roku 1844 přes autobiografické poznámky vzniklé kolem roku 1880 až po určitou formu pamětí, které Fischer na sklonku svého života (1905) diktoval. Tento způsob ediční praxe je poměrně neobvyklý, neumožňuje vnímat autobiografické texty jako celek, ale na druhé straně ukazuje, jak sám Fischer vnímal jednotlivé fáze svého života v různých kontextech.

[1] „Wie das Schloss und die Alte Brücke galt Kuno Fischer als touristische Attraktion, die man gesehen und gehört haben musste. Schon am Bahnhof sei man auf den Ort und die Termine seiner Vorlesungen hingewiesen worden“, Folker Reichert (Hg.), *Kuno Fischer (1824–1907). Mein Lebenslauf*, s. 15.

Více než polovinu (spíše dvě třetiny) knihy tvoří texty o Kuno Fischerovi, které editor seřadil víceméně chronologicky. Výběr dokumentů začíná přepisem maturitního vysvědčení, pokračuje vzpomínkami spolužáků, další dokumenty se týkají například Fischerova působení v Jeně, pobytu v Itálii, období působení v Heidelberku, zvláštní tematickou skupinu tvoří anekdoty, gratulace, slavnostní řeči nebo nekrology, resp. smuteční projevy. Publikované dokumenty jsou značně různorodé od pamětí přes deníkové záznamy po korespondenci, např. zmínky o Fischerových přednáškách v dopisech Karla Jasperse rodičům, básně či karikatury. Jsou zde texty Fischerových přátel, ale i odpůrců atd. Jedná se tedy o velmi pestrou směs materiálů, která sice rozhodně není nezajímavá – vykresluje osobnost vysokoškolského profesora druhé poloviny 19. století velmi plasticky, nicméně působí spíše jako základní rešerše textů pro připravovanou biografii (možná tomu tak skutečně je). Přesto je vzhledem k pestrosti editovaného materiálu škoda, že edici nedoprovází nějaká větší analytická studie.

Jana Ratajová
DOI: 10.14712/23365730.2026.35

Jana Ratajová (ed.), Snad se uvidíme letos v létě v Praze / Vielleicht sehen wir uns heuer im Sommer in Prag. Dopisy archeologa a obchodníka s uměním Ludwiga Pollaka archeologovi Wilhelmu Kleinovi a historikovi Josefu Šustovi
Scriptorium, Dolní Břežany 2025, 436 s., ISBN 978-80-7649-064-2

Postava historika umění, archeologa a obchodníka se starožitnostmi Ludwiga Pollaka není v českém prostředí všeobecně známá, přestože se jedná o pražského rodáka. Tento stav je způsoben patrně faktem, že Pollak strávil velkou část svého produktivního života v Itálii, a to zejména v Římě, kde je rovněž v tamním Museo Barracco uložena jeho bohužel badatelsky nepřístupná pozůstalost. Navzdory tomu se v Čechách nacházejí dva větší soubory jím odeslané korespondence, která byla adresována jeho vysokoškolskému učiteli a klasickému archeologovi profesoru Wilhelmu Kleinovi z Německé univerzity v Praze a Pollakovu příteli historikovi, politikovi a rovněž univerzitnímu profesorovi Josefu Šustovi. Tyto dopisy jsou dnes uloženy v Kleinově pozůstalosti v Archivu Univerzity Karlovy a v Šustově osobním fondu v Národním archivu. Právě prostřednictvím této korespondence se Jana Ratajová snažila přiblížit Pollakovu osobnost i jeho vztahy s výše uvedenými vědci.

Edičně zpřístupněná korespondence vyšla jako druhý svazek řady *Manu propria maior*. Kniha sestává ze tří větších celků – prvním je úvodní studie o životě Ludwiga Pollaka, sestávající z kratších podkapitol. Nejprve přibližuje jeho rodinné poměry a sleduje je až do Pollakovy smrti v koncentračním táboře v Osvětimi. Pollakovo studium střední školy a následně práv a dějin umění na Německé univerzitě v Praze a posléze ve Vídni, kde obhájil doktorskou práci. Zde se rovněž pouští do interpretace vztahů mezi Pollakem a jeho učitelem Kleinem. Následují podkapitoly, které líčí Pollakovo členství ve Společnosti pro podporu německé vědy, umění a literatury v Čechách, ze které byl v předválečných časech vyloučen pro svůj židovský původ, vylíčení Pollakovy marné snahy získat